

b) Esketések :	1886	1887	1888
összesen	536	564	532
c) Halálesetek :	1886	1887	1888
összesen :	1879	1757	1810.

Végül a *költségvetési javaslat* a következő főösszegeket tünteti fel :

a) összes szükséglet	247,201 frt 87 kr.
b) » fedezet	238,444 » 31 »

minélfogva hiány : 8,757 frt 56 kr.,

mely némely megtakarítás, valamint némely jövedelmi tétel gyarapítása által a rendes kezelés keretén belül remélhetőleg fedezhető lesz.

Bevezetés és kommentár nélkül ismertettük e jelentést. — Hatalmas magyarázat maguk az adatok. Büszke öntudattal mutathatunk e községre, emez arányaiban és céljaiban, cél tudatos működésében és vezetésében páratlanul impozáns szervezetre, mely a folytonos fejlődés, folytonos virágzás és emelkedés stádiumát korántsem haladta még meg. A pesti zsidó nagy hitközség — s ez a tudat a vezetés, mint a tagok buzgalmát, áldozatkészségét csak fokozhatja — nem csak hazánkban, és nem csak a monarchiában, de *az egész földön sem találja párját.*

Hirsch Mórícz báró **ujabb jótékony tényéről** a napilapokban közölt hírek (bécsi táviratok) *több tekintetben téves információ alapulnak.* Ezen hírek szerint ugyanis Hirsch báró *ujabban* nagy alapítványt tett legyen Bécsben és Budapesten, melynek kamatai (120.000 forint az osztrák és ugyanannyi a magyar fővárosban) megszorult iparosok közt osztandók szét. Ezek a hírek *csak részben felelnek meg a tényeknek.* Budapesten már *10 év óta* áll fenn Hirsch bának egy jótékony irodája, melyet a báró *Bischitz* Johanna urnővel Karlsbadban történt első találkozás után a nevezett hölgy tanácsa szerint rendezett be. (A pesti zsidó nőegylet elnökösszonya volt az első, ki Hirsch bárót ilyen természetű rendszeres és nagy jótékony akcióra idegen országban rábírta.) 1879-től 1887-ig a nagy emberbarát 100.000 frtot küldött évente a Bischitz Johanna vezetése alatt álló irodának érdemesnek talált megszorultak titkos felsegélyezésére. Eredetileg az volt a szándék, hogy kevésen segítsen az iroda, de alaposan. Saját hibájukon kívül tönkrement családoknak, kenyérkeresőjüket vesztett özvegyek és árvák és egyéb csapások által szerencsétlen helyzetbe jutott kifogástalan embereknek alapos megvizsgálás után üzleteket rendezett be az itteni iroda, vagy nagyobb összegeket (1000 frton tul is) adott az ezáltal boldoggá tett boldogtalanok

kezébe, és elég nagy azok száma, kik tényleg alaposan segítettek magukon és áldva áldják a nagy jótevőt és nemes tanácsadóját. Ezek az adományok azonban, bármennyire törekedett erre a jótékonyág gyakorlásában fáradhatlan urhölgy, titok nem maradhattak, és már a második évben oly nagy lett a kérelmezők száma, hogy a báró maga — kihez a kérvények utasítottak — ajánlotta, hogy az itteni jótékonyági iroda, természetesen Bischitzné ajánlata szerint, segíyezzen inkább kisebb összegekkel, de többeket. Arról, hogy csak iparosokat támogasson, nem volt szó soha és *nincsen szó most sem.* 1887 végén a nagy philanthrop, tekintve a kérvények rengeteg számát, Bischitzné kérésére 120.000 frtra emelte az évi segélyezéseket. A pénzeket a báró párisi irodájából küldik havanként (10.000 forintot) és nem áll, hogy *a báró által tett alapítványnak a kamatait képezik.*

A mult év végén Hirsch báró felkérte Bischitzné, hogy legyen segítségére egy *a budapestihez hasonló új jótékonyági iroda alapításánál az osztrák székvárosban.* Elképzelhető, hogy a nagy lelkű urhölgy örömet tett eleget eme kérésnek és Bécsbe utazott, hol 3 hölgyet szemelt ki, (*Benevistiné, Engländer Károlyné, [Bischitzné leánya] és Bermánné* urnőket) a kik a nagy munkára vállalkoztak. Bischitzné ajánlatára századunk legbőkezűbb jótevője e hölgyekre bízta a nagy missiót. Február hónapra már meg is érkezett Bécsbe a 10.000 frt, de hogy ezek a pénzek egy alapítványnak képeznék a kamatait, vagy hogy csak iparosok számára volnának szánva, ép oly kevéssé áll a bécsi segélyezésekről, mint a budapestiekről.

A szeminárium és a biblia-kritika.

Vesszük a következő levelet :

Budapest, 1889. évi február hó 26-án.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Reformatus lelkész növendék vagyok és mint ilyen, a mennyire theológiánk keretébe vág, megismerkedtem az izraelita irodalom néhány kiválóbb korifáusával, kiknek élete és működése felébresztette bennem a vágyat, hogy mélyebb betekintést nyerjek az izraelita halhatatlanok pantheonjába. Erre alkalmam is nyílt, amennyiben barátaim közé büszkén számíthatok néhány izr. rabbinövendéket, kik a legnagyobb készséggel szolgálnak magyarázatokkal. Mult héten felszólítottak, hogy jönnék el bodzafa-utcai intézetükbe, ahol egy papjelölt, ki doktori diplomát nyert a helybeli egyetemen, felolvasást fog tartani az Énekek énekéről. Felszólításuknak szívesen tettem eleget. Hogy elmondjam minő hatással volt reám a felolvasás, előre is kijelentem, hogy bölcs Salamon Sir-Hasirim-jéről többet reméltem hallani, mint a meny-

nyit a felolvasó nyújtott. De másról ohajtok szólani. Nem a német nyelvről, mely, úgy látjuk, Csáky miniszter germanisáló rendeletének kifolyása, hanem az előadási modorról és a tárgyról. Igazán bámulatba ejtett, nem a gyönyörű németség, hanem hogy az izr. rabbinövendékek oly merészek, hogy nem áthatják: laikus közönséget *biblia-kritikával* traktálni. Mi is foglalkozunk ilyenmő kritikával, de a könnyen hívő nép előtt még sem mernők mondani, hogy Sir-Hasirimet nem bölc Salamon írta. Ezen állítás recitálásával — én legalább azt hiszem — hogy a hívőket meg-ingatta a felolvasó ur hitőkben és világos, hogy ezzel nincs elérve az a nemes cél, melyet a fiatal lelkesjelöltek magoknak kitűztek. Hogy tanuljon a közönség, ezt tűzték ki feladatuknak és a tulnyomólag nőkből állott hallgatóság igenis tanult — elromlani a leplezetlenül. sőt még magyarázatokkal is kísért pikáns, csiklandós dolgok hallatára. Azzal mentegethetné valaki a felolvasót, hogy hiszen úgy van megírva a szövegben. Azonban — szerintem — egész más, ha valaki a bibliát akár eredetiben, vagy fordításban olvassa, mint ha a felolvasó ur szájából hallja; sőt ő mindjárt a bevezetésben tudtára adta a közönségnek a kritikát, mely szerint nem Salamon írta Sir-Hasirim-et és ennél fogva, minthogy hiányzott benne a szentség varázsa, nem volt egyéb profán frivolitásnál. Higyje el tek. szerkesztő ur, hogy ha az a sok éretlen lányka, kik az előadáson jelenvoltak — elbeszéli barátnejának, hogy a papképezdében olyan pikáns dolgokat lehet hallani, a minőket a „Magyar Figaró“ sem nyújt, szívesen fogják az entréet lefizetni, csak hogy fiatal emberek szájából oly élvezetes tanulmányt halljanak. A mamák pedig nem féltik leányaikat elbocsájtani az előadásra, mert hiszen az erkölcsnek egykori őrei és majdan terjesztői — a szószékről — tartják azt.

Ezen eszmék keltek agyamban az előadás bevégezte után. A legközelebbi előadáson ismét jelen leszek, hogy fogalmat szerezzek magamnak a talmudról, mely ezen felolvasás tárgyát fogja képezni. Kíváncsi vagyok, vajjon az a hirhedt talmud rejt-e magában fiatal leányokat érdeklő pikanteriákat?

Bocsánatot kérek tek. szerkesztő urtól, hogy megjegyzéseimet ilyen hosszú lére eresztettem, de egyuttal ezen észrevételeim fölött elfogulatlan ítéletet kérek becses lapja hasábjain.

Maradtam legmélyebb tisztelettel

Hornyik István.

Biztosítjuk a tisztelt lelkészövendék urat — és hivatkozhatunk mindjárt a felolvasás után több rabbinövendék előtt tett nyilatkozatunkra — hogy mi nem kevésbé botránykoztunk meg a tisztelt felolvasó rabbijelölt ur eljárásán, mint ő, a leendő keresztény lelkész. »Sir-Hasirim aser li'Slómó« (Salamon Énekek-Éneke) szavakkal kezdődik ugyan a Sir-Hasirim, felolvasó azonban kijelenti, hogy ő azt jobban tudja; hogy ezt nem Salamon írta. Mindössze egy százada,

elmélkedék a felolvasó, hogy a Sir-Hasirimet ismerik. Azelőtt t. i. azt hitték, hogy — mit a talmud is állít — Sir-Hasirim a biblia legszentebb könyve (kódos-kódosim) mert Izrael viszonyát az istenhez ecseteli. (Az együgyűek!) A szeminarista ur ezt jobban tudja. Sir-Hasirimet ismeretlen szerzők írták (erre tanították őt Herder Michaeli és más — rabbik (?) és nem tartalmaz semmi mást, mint szerelmi idyllt, drámát, viziót, álmod, a kedves leány hajának *minutiosus* leírását, a szerelem szenvedélye nyilatkozását, mint ezt aztán a leendő zsidó rabbi, ki természetesen minden alkalommal a *szent* igére fog hivatkozni, nagyon is bőven kifejtette. Szántszándékkal nem vettünk tudomást ama boszantó fellépésről, és nem vennénk most sem, ha az itt közölt — bevalljuk reánk nézve megszégyenítő — levelet nem vettük volna. E levél, melyet ime átteszünk főt. Bloch Mózes rabbi, a szeminarium igazgatója és a felső tanfolyam talmudtanárához, arról győzött meg, hogy az ügy nem maradt »magunk közt« és hogy nyilvánosan állást kell foglalnunk vele szemben.

Szellemszikrák

a talmud, midrás- és a későbbi rabbinikus irodalomból.
(108. folytatás.)

Kibékitheted gyűlölőidet, de soha sem irigyeidet.

*

Mások boldogsága teszi az irigy nyomorát, s csak mások fájdalmán hizik.

*

Főlöstlegest vásárolsz: majd eladod a szükséges is.

*

Vannak, kik nagy áldozatok árán szerzik meg — gyalázatukat.

*

A tékozló megkárosítja örököseit, a zsugori saját magát fosztja ki.

*

Bar Kiszra szegényen élt, hogy gazdagon meghalhasson.

*

Vajha — szolt Bar Kiszra — örökölhetném magamat!

*

Vagyonodnak, Bar Kiszra, nincsen lába; ha meghalsz, szárnyat kap.

*

„A jótékonyság megment a haláltól“ A zsugorira nézve megfordítva áll a tétel: *A halál megmenti a jótékonyságtól.*

*

Ezer a szeme a féltékenységnek, pedig az anyja (a szerelem) egészen vak.

*

Van egy neme a féltékenységnek, melynek anyja nem a nemes szerelem, hanem a legrutabb önzés.

*

Pályázat.

A szentesi zsidó hitközségnél **rabbi** állásra ezennel pályázat nyitattik.

Megkivántatik magyar honosság, magyar hitszónoklat, hitoktatásra, rabbi teendők végzésére való képesítettség és jogosultság, valamint a törvény követelte egyéb kvalifikáció.

A budapesti rabbi szemináriumot végzettek, vagy bölcsész-tudori oklevéllel bírók elsőbbségben részesíttetnek.

Díjaztatik **1200** forint évi fizetés-, **200** forint lakbér-illetményvel, valamint az anyakönyvi kerület által szabályozott és egyéb szokásos díjakkal; a lakás esetleg természetben adatik.

Próbaszónoklatra csakis a meghívandók bocsátatnak, kik magyar és német hitszónoklatot tartoznak előadni, az utazási költségek csak a megválasztottnak térítetnek meg.

A pályázati határidő 1889. évi április hó 1-én jár le, a teljesen felszerelt pályázati kérvények alólírott elnökséghez küldendők be.

Kelt Szentesen, 1889. évi február hó 14. én.

Freund Márk,
hitk. jegyző.

Dr. Poláček Albert,
hitk. elnök.

MEGHIVÓ

a **Pesti Lloydtársulat**

rendes évi közgyűlésére

mely 1889. évi márczius hó 9-én d. u. 3 és fél órakor az új Lloydépület termében fog megtartatni.

Tárgyai:

1. Az évi jelentés és évi számadás előterjesztése.
2. Két igazgatónak két évre, és nyolcz bizottsági tagnak három évre leendő alapszabályszerű választása; esetleg további két bizottsági tag választása, ha a két igazgatói állást bizottsági tagok nyerik el.
3. A társaság érdekeit célzó egyéb indítványok.

Budapest, 1889. február 21.

A bizottság nevében:

Wahrmann Mór
elnök.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

Közgyűlési meghívó.

A Magyar Általános Hitelbank szavazatra jogosult t. cz. részvényesei az 1889. évi **márczius 19-én** kedden d. e. 10 órakor Budapesten a bank helyiségében (V., nádor-utcza 12. sz.) tartandó

huszonegyedik rendes közgyűlésre meghivatnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a társaság 1888. évi üzleteiről.

2. Az igazgatóság számadása az 1888-dik évről és indítványa az évi nyereség megállapítása és hováfordítása iránt.

3. A felügyelő-bizottság jelentése.

4. Határozathozatal e tárgyban és a felmentés megadása az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére.

5. A felügyelő-bizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása.

A közgyűlésen minden részvényes **husz** darab letett részvény után egy szavazattal bír.

A szavazatra jogosult t. cz. részvényesek felhivatnak, hogy részvényeiket, a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlésre kitézött határnap előtt **14 nappal Budapesten** a Magyar Általános Hitelbanknál, **Bécsben** a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézetnél vagy S. M. von Rothschild bankháznál letétbe tegyék.

A részvények számrendben összeállítva a benyújtó által önkezüleg aláírt jegyzék kíséretében nyújtandók be.

A jegyzék Budapesten **két**, Bécsben **három** példányban állítandó ki.

E jegyzék egy példánya a benyújtónak az átvétel elismerésével visszaadatik. A részvények csak ezen elismervény visszaadása mellett fognak a közgyűlés után visszaszolgáltatni. A közgyűlésre belépti jegyül szolgáló igazolvány **Budapesten** közvetlenül a letétel alkalmával, **Bécsben** 8 nappal a közgyűlés előtt meg kiadatni.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényes által öbajtja gyakorolni, a megbízott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitöltendő s aláírni tartozik.

A mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt 8 nappal a közgyűlés előtt Budapesten az intézet helyiségeiben és Bécsben a cs. kir. szab. osztr. hitelintézetnél és S. M. von Rothschild bankháznál a részvényesek rendelkezésére bocsátatik.

Budapest, 1889. február 11-én.

A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága.

Hirdetmény.

מגילות pergamentből valók, nagy választék 5 frtjával, papírból valók 10 kr. magyar vagy német fordítással 20 kr. תשובות קומנטארוק nélkül 5 kr. héberbetűs német, tiszta német, vagy magyar fordítással 20 krajczár. תשובות ר' עקיבא איגר מהדורה תניינא 1 frt, Füredi J. héber ige- és névragozás tabellája 20 kr. Mindennemű magyar- és német iskolakönyvek, (nagyobb megrendeléseknél jeientékenyen olcsóbban) anyakönyvi ıvek és kivonatok, ספרים ספרים תורות (nagy ritkaságok) ספרים תורות aranyhímzésű פרוכת וס תורהhúcskák (a budapesti országos kiállításon aranyhímzéseink nagy érmet nyertek) a legolcsóbban és legnagyobb választékban kaphatók

Sternberg és Tsa-nál

Budapest, Rombach-utcza 16. sz.

Árjegyzékeinket kívánatra ingyen küldjük.